

Ніколаєнко Я. М.

Науковий співробітник,
відділ науково-освітніх інформаційних ресурсів,
Державна науково-педагогічна бібліотека України
Імені В.О. Сухомлинського НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-5959-8161

ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУВАННЯ У ПЕРІОД ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

У період війни з РФ, Україна зазнала значних руйнувань і серйозних збитків у багатьох сферах життя, зокрема у сфері освіти. Багато шкіл і закладів вищої освіти були зруйновані, або залишені без матеріальних засобів для функціонування. 3156 закладів освіти постраждали від бомбардувань та обстрілів. 370 з них зруйновано повністю. Агресор стверджує, що наносить удари виключно по військових об'єктах нашої країни. В Міністерстві освіти і науки зазначають, що зібрали численні факти та аргументи, які спростовують це твердження: російські війська руйнують школи та університети, дитсадки і дитячі будинки [1].

Освітнянські бібліотеки є одним з найбільш важливих джерел знань, які можуть допомогти вчителям та учням відновлювати освіту під час війни. Вони забезпечують доступ до книг, наукових досліджень та інших матеріалів, більшою мірою для відновлення освіти та розвитку країни.

Період післявоєнного відновлення України буде надзвичайно складним в історії нашої країни. Війна завдала непоправної шкоди всім галузям життя, а особливо освітній системі. Знищені школи, університети, велика кількість вчителів, науковців та студентів загинули або перебувають в евакуації. У таких важких умовах відновлення системи освіти є одним з найважливіших завдань країни.

Відновлення системи освіти потребує не тільки фінансових та матеріальних зусиль, але й професійної підготовки вчителів, створення нових навчальних програм та методик навчання. Саме тут важливу роль відіграють освітянські бібліотеки, які стали не тільки місцем зберігання книг, але й центрами науково-методичної роботи.

Загалом, освітянські бібліотеки відіграють важливу роль у процесі педагогічного проєктування в період післявоєнного відновлення України. Вони стають місцем зберігання та поширення знань, підтримки творчої ініціативи вчителів та студентів, сприяють формуванню вмінь та навичок пошуку, відбору, обробки та інтерпретації інформації, необхідної для реалізації проєктів.

Таким чином, залучення освітянських бібліотек у педагогічне проєктування є важливим кроком до підвищення ефективності навчального

процесу, розвитку креативності та інноваційних підходів у навчанні та сприяє підвищенню якості освіти в цілому.

Важливо також забезпечити доступність освітянських бібліотек для всіх категорій користувачів, включаючи вчителів, студентів, вихователів та інших педагогічних працівників. Для цього можна залучати додаткові фінансові ресурси, зокрема з державних та місцевих бюджетів, залучати спонсорів, забезпечувати підтримку зі сторони громадських організацій та інших зацікавлених сторін.

Бібліотеки можуть забезпечити доступ до необхідної літератури та інформаційних ресурсів для викладачів та студентів, що дозволить підвищити рівень професійної підготовки та підвищити ефективність навчального процесу.

В освітянських бібліотеках можуть бути створені спеціалізовані ресурсні центри зі зберіганням та поширенням педагогічних матеріалів, що стимулює розвиток інноваційних методик та підходів до навчання.

Університетські бібліотеки можуть сприяти створенню мережі інформаційно-педагогічних центрів, що дозволить забезпечити координацію педагогічної діяльності в регіоні та обмін досвідом між викладачами.

Державна наукова педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, яка є координаційним, науково-методичним центром мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, зокрема, пропонує педагогам доступ до наступних електронних ресурсів: «Віртуальний читальний зал освітянина» [2] за допомогою якого можна ознайомитись з корисними матеріалами для освітян та науковців в умовах воєнного часу, інформаційно-аналітичними оглядами головних подій у сфері освіти й науки в умовах воєнного стану, інформаційними матеріалами з психологічної підтримки дітей в умовах війни, інформаційними матеріалами «Безпека дітей в умовах евакуації», тощо; «Електронні версії видань бібліотеки» - електронні версії видань з педагогіки та наукової діяльності бібліотеки, зокрема можна ознайомитись з виданням «Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки України в умовах воєнного стану»[3], «Інформаційні ресурси бібліотек закладів освіти: формування та використання: практичний посібник» [4], «Сучасні форми і методи забезпечення інформаційних потреб користувачів освітянських бібліотек : методичні рекомендації» [6] ті ін.; «Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2023 р.»[5].

Розвиток освітянських бібліотек потребує фінансування та підтримки з боку держави та громадськості, оскільки вони можуть стати ключовим інструментом підвищення якості освіти та розвитку національної культури.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. 7 мільйонів дітей війни в Україні [Електронний ресурс]. URL :<https://saveschools.in.ua/> (дата звернення: 20.03.2023).
2. Віртуальний читальний зал освітянина [Електронний ресурс]. URL : <https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chytalni-zaly/virtualnyy-chytalnyy-zal-osvityanyna/> (дата звернення: 20.03.2023).

3. Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки України в умовах воєнного стану : матеріали звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 20 грудня 2022 р., Київ / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голов. ред.), Д. О. Закатнов, С. В. Тарнавська (відп. за вип.) та ін.]. – Вінниця : ТВОРИ, 2022. – 98 с.

4. Інформаційні ресурси бібліотек закладів освіти: формування та використання : практ. посіб. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [Григоревська О. В., Матвійчук О. Є., Вараксіна Н. В., Крочочева Н. М., Бойко С. Т. ; наук. ред.: Пономаренко Л. О.]. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2022. – 181 с. – (Серія «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек» ; вип. 28).

5. Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2023 рік / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [підготували: Павленко Т. С., Вараксіна Н. В., Ніколаєнко Я. М., Смола Л. М., Щегельська К. Б.]. – Київ, 2022. – 101 с.

6. Сучасні форми і методи забезпечення інформаційних потреб користувачів освітянських бібліотек : метод. рек. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Матвійчук О. Є., Сошинська Я. Є. ; наук. ред. Пономаренко Л. О. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2022. – 74 с. – (Серія «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек» ; вип. 27).